

Canllaw i Gefeillio Ysgolion

Canllaw i Gefeillio Ysgolion

Cynnwys

Pwrpas y ddogfen..... 4

Cyflwyniad 4

Nodau ac Amcanion..... 5

Rhagweld heriau..... 5

Arfer gorau i herio neu archwilio ymddygiad/iaith
disgyblion 6

Cynlluniau Gwersi..... 7

Archwilio Amrywiaeth 7

Canllaw i Gynllunio Gwersi 20

Nodiadau Canllaw Cynllunio Gwersi Gweithdai

Amrywiaeth a Hunaniaeth.....20

Cyflwyniad 20

Rhan 1 20

Phan 2 – Hunaniaeth a Diwylliant 20

Rhan 3 – Pŵer bwynt Amrywiaeth 21

Rhagfarn 23

Creating an identity Circle.....23

Uzair o Ysgol Gynradd George Street – Pont-y-pŵl 24

Herio Stereoteipiau.....26

Strwythur Gefeillio Ysgolion..... 30

Ymweliad â Fferm Greenmeadow – Torfaen 30

Rhestr o Weithgareddau 33

Teithiau Dydd.....33

Gweithgareddau ystafell ddosbarth neu i grwpiau bach..34

Rhestr wirio.....36

Canllaw i Gefeillio Ysgolion

Pwrpas y ddogfen

Cynlluniwyd y ddogfen hon i gefnogi ysgolion cyn, yn ystod ac ar ôl eu menter gefeillio ysgolion. Mae gefeillio ysgolion yn weithred ataliol sy'n ceisio meithrin dealltwriaeth rhwng grwpiau amrywiol o ddisgyblion/pobl ifanc. Gall y broses feithrin ymddiriedaeth a pharch ar y cyd trwy chwalo stereoteipiau a chamdybiaethau'r 'naill am y llall'. Mae adnoddau a chynlluniau gwersi defnyddiol ar gael y gellir eu defnyddio ar gyfer gweithdai awr neu ddwy awr sy'n annog pobl ifanc i ddefnyddio'u sgiliau meddwl beirniadol. Nod y ddogfen hon yw arfogi staff i deimlo'n fwy hyderus wrth gyflwyno gweithdai, a hefyd i herio anoddefgarwch tuag at bobl nad ydyn nhw'n rhan o'r mwyafrif.

Cyflwyniad

Mae 'Cymru o gymunedau cydlynol' yn nod a nodwyd fel rhan o gynlluniau llesiant cenedlaethol Cymru. Mae awdurdodau lleol Gorllewin Gwent wedi nodi cydlyniant cymunedol fel nod pwysig i weithio tuag at ddyfodol mwy disglair, mwy diogel a mwy llewyrchus. Fel rhan o ddyletswydd statudol awdurdodau lleol mae'n bwysig datblygu ystod o fentrau wedi'u targedu at ddysgu, cyfathrebu a chynhwysiant sy'n hyrwyddo cyfle cyfartal yn ogystal â hyrwyddo cysylltiadau da rhwng cymunedau. Nod y ddogfen hon yw annog integreiddio, gwerthfawrogi gwahaniaeth a sicrhau bod y ffocws ar y gwerthoedd a rennir sy'n uno pobl gyda'i gilydd yn hytrach na'r rhai sy'n ein rhannu. Fel rhan o'r cwricwlwm cenedlaethol, mae pob ysgol yn

cydnabod eu cyfrifoldeb i hyrwyddo amrywiaeth a dysgu am ddiwylliannau a thraddodiadau eraill y tu allan i'w profiad uniongyrchol. Mae Gefeillio Ysgolion yn cynnwys creu cysylltiadau rhwng dosbarthiadau o blant o ysgolion sydd â dalgylchoedd amrywiol o ran ethnigrwydd, diwylliant a natur cymdeithasol-economaidd i greu cyd-destun ystyrlon i archwilio hunaniaeth. Gellir defnyddio gefeillio i feithrin perthnasoedd i archwilio'r hyn sy'n debyg rhyngom ac i archwilio amrywiaeth. Er bod demograffig De Cymru yn esblygu'n barhaus, mae lefelau mewnfudo yng Ngorllewin Gwent, yn enwedig yn yr ardaloedd mwy gwledig, wedi aros yn gymharol gyson. O ganlyniad mae poblogaeth staff a disgyblion ysgolion yng Ngorllewin Gwent wedi tueddu i adlewyrchu'r

Canllaw i Gefeillio Ysgolion

boblogaeth ehangach sydd yn bennaf yn ungnwd, Gwyn Prydeinig. O ganlyniad i hyn, mae pobl ifanc yn cael llai o gyfle i gael cyswllt â phobl eraill a allai fod yn wahanol o ran lliw croen, diwylliant, crefydd, ac ati. Mae gefeillio yn rhoi cyfle i archwilio amrywiaeth fel dull anghonfensiynol a difyr.

Nodau ac Amcanion

Rhaid i staff sydd ynghlwm â'r gwaith hwn wybod eu nodau a'u hamcanion yn glir, a'r hyn y maent yn gobeithio'i gyflawni. Bydd y nodau ac amcanion yn wahanol yn ôl hyd y prosiect/cyfres o weithdai. Er enghraifft, efallai y bydd staff eisiau cynnal cyfres o weithdai oherwydd efallai y cafwyd ychydig o achosion o fwlio hiliol yn yr ysgol. Efallai y bydd staff/sefydliadau eraill eisiau cynllunio prosiect gefeillio 12 mis ac archwilio amrywiaeth gydag ysgol o ardal wahanol.

Dyma rai nodau a gwerthoedd i dywys staff trwy'r broses gefeillio ysgolion:

- Darparwch cyfleoedd sy'n annog integreiddio rhwng pobl ifanc o ddiwylliant, hil a chrefydd wahanol.
- Addysg ynghylch mythau yn y gymuned a dulliau gwrth-sïon.
- Galluogwch oedolion sy'n gweithio gyda disgyblion i gwrdd a rhannu syniadau i ehangu

safbwytiau.

- Cynyddu gwybodaeth a dealltwriaeth disgyblion am natur amrywiol gwahanol gymunedau.
- Annog disgyblion i ddatblygu perthnasoedd da a pharchu nodweddion tebyg a gwahanol.
- Darparu cyfleoedd ar gyfer profiadau dysgu a rennir sy'n hyrwyddo cydlyniant cymunedol trwy chwalu'r rhwystrau sy'n cael eu hysgogi gan ddiffyg gwybodaeth.
- Datblygu sgiliau meddwl beirniadol plant a gwella sgiliau cyfathrebu a chyfranogi.

Rhagweld heriau

Sicrhau eglurder ynghylch y broses gefeillio ysgolion trwy drefnu cyfarfodydd rhwng y ddwy ysgol i gynllunio'r prosiect. Dylai'r ddwy ysgol gymryd rhan mewn hyfforddiant amrywiaeth cyn cyfarfod â'i gilydd. Dylid cytuno y bydd y ddwy ysgol yn mabwysiadu dull cyson wrth ddelio ag unrhyw gwynion neu reoli ymddygiad heriol.

Dylai ysgolion ganiatáu amser i werthuso ar ddiwedd pob diwrnod i sicrhau y canfyddir unrhyw bryderon neu heriau. Bydd y gwerthusiad dyddiol yn galluogi'r hwyluswyr i gwblhau unrhyw newidiadau i'r cynllun ar sail adborth. Bydd angen trefnu cludiant a sicrhau gallu'r ddwy ysgol i gynnal ei gilydd a hwyluso gweithgareddau. Bydd

A Guide to School Twinning

hefyd angen ystyried trefniadau ar gyfer unrhyw ofynion dietegol.

Sicrhewch fod rhieni wedi cael gwybod am y prosiect a bydd ysgolion yn sicrhau unrhyw ganiatâd sydd ei angen i blant gymryd rhan a theithio.

Mae pandemig Covid-19 yn cyfyngu ar allu grwpiau mawr i ymgynnull, felly dylid ystyried rhaglen gefeillio ysgolion digidol ac o bell bob amser os oes angen gwneud newidiadau ar fyr rybudd. Gallai hyn gynnwys rhyngweithio ag ysgolion fel ffrindiau gohebol trwy ysgrifennu at ei gilydd ac ymateb i gwestiynau penodol sy'n ymwneud ag amrywiaeth a phrofiad cymunedau lleol.

Gellir cysylltu ag ysgolion trwy MS Teams neu unrhyw blatfform digidol arall a ganiateir. Gallai ysgolion wneud fideos o drafodaethau a gafwyd wrth wneud y cynlluniau gwersi a'u cyfnewid â'r ysgol arall. Yn yr un modd â phob rhyngweithio, mae cynllunio a gosod ffiniau yn bwysig.

Bydd gwerthuso'r cyswllt yn galluogi dysgu a chreu unrhyw newidiadau i sicrhau bod y profiad yn gadarnhaol ac yn cynnig gwerth.

Arfer gorau i herio neu archwilio ymddygiad/iaith disgyblion

Bydd hyfforddiant amrywiaeth yn archwilio diwylliannau a gwahaniaethau gyda'r nod o hyrwyddo a dathlu pethau gwahanol a phethau tebyg. Dylai'r hyfforddiant

hefyd geisio herio unrhyw iaith amhriodol ac annog plant i riportio unrhyw bryderon sydd ganddynt am iaith neu unrhyw fath o fwlio. Pan fydd yr ysgolion yn cyfarfod i gymryd rhan mewn gweithgareddau gyda'i gilydd, dylid cael cyflwyniad bob amser sy'n amlinellu'r rheolau sylfaenol a'r ffiniau yn seiliedig ar yr hyfforddiant amrywiaeth. Dylai pawb fod yn glir ynghylch sut y gallant roi gwybod am unrhyw bryderon a dylid eu hannog i ofyn am gymorth gan staff a bod angen. Dylai pawb fod yn glir ynghylch beth yw iaith amhriodol neu hiliol. Rhaid i'r ymateb i unrhyw bryderon fod yn gyson gan y ddwy ysgol.

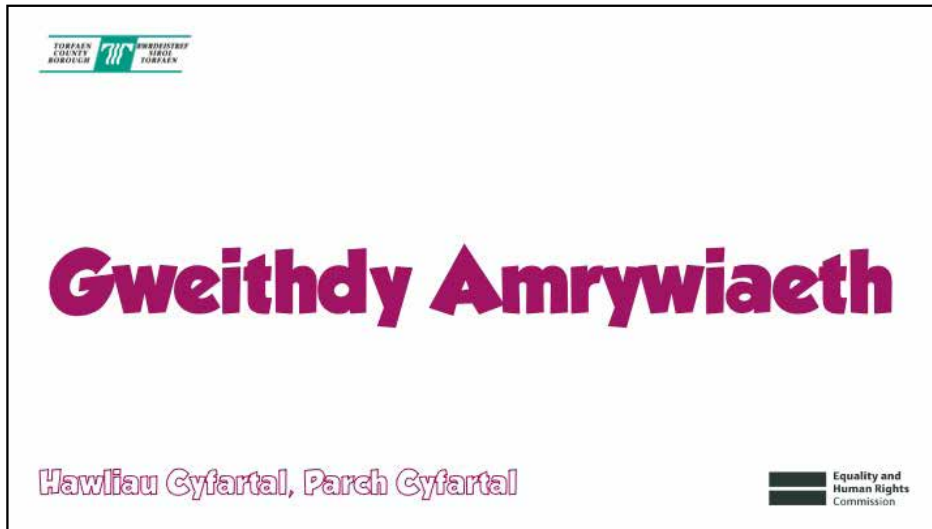
Cynlluniau Gwersi

Archwilio Amrywiaeth

Themâu Cynradd: Amrywiaeth a Chynhwysiant

Themâu Uwchradd: Hil, Dinasyddiaeth, Tueddfryd Rhywiol, Anabledd, Hanes, Parch, Diwylliant

Canlyniadau'r Wers: Bydd disgyblion yn dysgu i adnabod llwyddiant a dylanwad y boblogaeth BAME. Bydd disgyblion yn defnyddio'u sgiliau meddwl beirniadol i archwilio sut mae diwylliant a thraddodiadau gwledydd eraill wedi dylanwadu ar eu bywydau bob dydd. Bydd pwyslais ar barchu gwahaniaethau yn allweddol i herio rhagfarn a stereoteipiau negyddol.

Canllaw i Gefeillio Ysgolion

Gwahanol
Unigolion
yn gwerthfawrogi
ei gilydd
waeth beth yw
lliw eu croen,
eu deallusrwydd,
eu doniau
neu eu hoed

Amrywiaeth

Hawliau Cyfartal, Parch Cyfartal

Equality and
Human Rights
Commission

Fyddai Bassetts yn gwerthu'r rhain?

Hawliau Cyfartal, Parch Cyfartal

Equality and
Human Rights
Commission

Canllaw i Gefeillio Ysgolion

A fyddai'r rhain yn fwy poblogaidd?

Hawliau Cyfartal, Parch Cyfartal

**Equality and
Human Rights
Commission**

Pa un sy'n fwy diddorol?

Hawliau Cyfartal, Parch Cyfartal

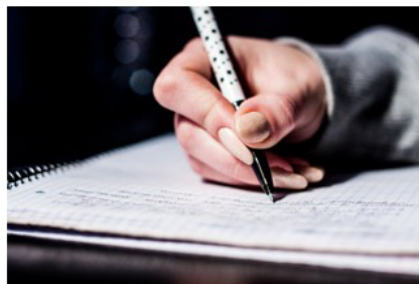
**Equality and
Human Rights
Commission**

Canllaw i Gefeillio Ysgolion

Eich barn

- Ar bapur, rhestrwch rifau 1-5.
- Wrth i bob cwestiwn gael ei ddatgelu, dewiswch eich ateb o A-D a chofnodwch y llythyren o'ch dewis yn erbyn pob rhif ar eich papur.
- Dim trafod eich atebion!

Hawliau Cyfartal, Parch Cyfartal

Equality and
Human Rights
Commission

Eich barn

Cwestiwn 1: Beth yw eich hoff fwyd?

1. Cinio Rhost
2. Cyri
3. Bwyd Tsieineaidd
4. Pizza
5. Pasta

Hawliau Cyfartal, Parch Cyfartal

Equality and
Human Rights
Commission

Canllaw i Gefeillio Ysgolion

Eich barn

Cwestiwn 2: Pa rhai o'r chwaraeon canlynol ydych chi'n eu hoffi orau?

1. Rygbi
2. Dawns
3. Pêl-droed
4. Tennis
5. Gymnasteg

Hawliau Cyfartal, Parch Cyfartal

Eich barn

Cwestiwn 3: Pa wlad yr hoffech chi ymweld â hi fwyaf?

1. Sbaen
2. America
3. Seland Newydd
4. Tsieina
5. Yr Eidal

Hawliau Cyfartal, Parch Cyfartal

Canllaw i Gefeillio Ysgolion

Eich barn

Cwestiwn 4: Beth yw eich hoff liw?

1. Du
2. Coch
3. Gwyrdd
4. Glas
5. Pinc

Hawliau Cyfartal, Parch Cyfartal

Eich barn

Cwestiwn 5: Pa un o'r datganiadau canlynol ydych chi'n cytuno â nhw?

- a) Rwy'n credu ei fod yn anghywir siarad am bobl y tu ôl i'w cefn
- b) Nid wyf yn hoffi rhoi cyfle i bobl ddod i fy adnabod
- c) Rwy'n credu ei bod yn bwysig diogelu'r amgylchedd
- d) Rwy'n credu bod pawb yn cael eu geni'n rhydd ac yn gyfartal
- e) Nid wyf yn hoffi pobl nad ydyn nhw'n credu yn Nuw

Hawliau Cyfartal, Parch Cyfartal

Canllaw i Gefeillio Ysgolion

Beth yw amrywiaeth?

- Mae amrywiaeth yn ystod o wahanol bethau.
- Rydyn ni'n mynd i archwilio a dathlu amrywiaeth yn ein gwlad.
- Am gannoedd o flynyddoedd mae pobl wedi symud i Brydain o wahanol wledydd.
Gall hyn fod am nifer o resymau:
  - Ceisio lloches/ffoaduriaid.
  - Cyfleoedd gwaith.
  - Antur newydd.
- Pan ddaw pobl i Brydain o wlad wahanol maen nhw'n eu dylanwad diwylliannol eu hunain yn ogystal â mabwysiadu dylanwadau Prydeinig.

Hawliau Cyfartal, Parch Cyfartal

Amrywiaeth y DU

- Mae Prydain, hyd at ei gwreiddiau dyfnaf, wedi bod yn genedl amrywiol erioed.
- Cenhedlaeth Windrush.
- Mae llawer o bobl Brydeinig hefyd yn ymfudo i wahanol wledydd a fydd yn eu tro yn cael dylanwad Prydeinig.

Hawliau Cyfartal, Parch Cyfartal

Canllaw i Gefeillio Ysgolion

TORFAEN COUNTY BOROUGH **711** **PRIDEISTREF SIROE TORFAEN**

Bwyd o bob math

Hawliau Cyfartal, Parch Cyfartal

Equality and Human Rights Commission

TORFAEN COUNTY BOROUGH **711** **PRIDEISTREF SIROE TORFAEN**

Archwilio i darddiad bwyd

- Schnitzel cyw iâr
- Chow mein cyw iâr
- Tagine
- Cawl cig oen
- Coesau llyffant
- McDonalds
- Tacos a burritos

Hawliau Cyfartal, Parch Cyfartal

Equality and Human Rights Commission

Canllaw i Gefeillio Ysgolion

Bwyd o bob math

- Mae bwyd Asiaidd wedi dod yn rhan o ddieta Prydain gyda chyw iâr tikka masala yn un o'n prydau mwyaf poblogaidd!

Hawliau Cyfartal, Parch Cyfartal

Equality and
Human Rights
Commission

Dawns a cherddoriaeth o bob math

Hawliau Cyfartal, Parch Cyfartal

Equality and
Human Rights
Commission

Canllaw i Gefeillio Ysgolion

Chwaraeon o bob math

Hawliau Cyfartal, Parch Cyfartal

Equality and Human Rights Commission

Ffasiwn o bob math

Hawliau Cyfartal, Parch Cyfartal

Equality and Human Rights Commission

Canllaw i Gefeillio Ysgolion

Ein bywyd diwylliannol

- Mae amrywiaeth ethnig wedi cyfoethogi ein cymdeithas o ran diwylliant ac wedi cyfrannu at ein datblygiad economaidd, cymdeithasol a democrataidd.
- Dylanwadwyd ar bopeth ym Mhrydain fodern - o gerddoriaeth a ffasiwn i fwyd ac iaith - gan wahanol gymunedau ethnig, diwylliannau a grwpiau cymdeithasol...
- Mae amrywiaeth yn rhan annatod o fod yn Brydeiniwr.

Hawliau Cyfartal, Parch Cyfartal

Equality and
Human Rights
Commission

Ein bywyd diwylliannol

- Mae cerddoriaeth Brydeinig yn cyfuno dylanwadau o bob cwr o'r byd. Daw rhai o'n cerddorion mwyaf llwyddiannus o grwpiau lleiafrifoedd ethnig.

Hawliau Cyfartal, Parch Cyfartal

Equality and
Human Rights
Commission

Canllaw i Gefeillio Ysgolion

Ein bywyd diwylliannol

- Mae dynion a menywod o grwpiau lleiafrifoedd ethnig wedi gwneud cyfraniadau enfawr i'n llwyddiant ym myd chwaraeon ac wedi cyflawni statws o'r radd flaenaf.

Hawliau Cyfartal, Parch Cyfartal

Ein bywyd diwylliannol

Allwch chi ddychmygu ein gwlad heb y bobl hyn?

Hawliau Cyfartal, Parch Cyfartal

Canllaw i Gefeillio Ysgolion

Ashley Williams

Hawliau Cyfartal, Parch Cyfartal

Dame Tanny Grey-Thompson

Hawliau Cyfartal, Parch Cyfartal

Gareth Thomas

Hawliau Cyfartal, Parch Cyfartal

Betty Campbell MBE

Hawliau Cyfartal, Parch Cyfartal

Mako Vunipola

Heb fewnffudo, ni fyddai rhai Llewod Prydain yn byw yma

Hawliau Cyfartal, Parch Cyfartal

TORFAEN COUNTY BOROUGH **TWRDDEIETH SIRIO TORFAEN**

Parchwch y gwahaniaethau rhyngom

- Mae'n bwysig datlu a pharchu ein bod ni i gyd yn wahanol.
- Cofiwch, rydyn ni i gyd yn wahanol yn ein ffordd ein hunain (pob yn ohonoch chi), ac rydyn ni i gyd yn ychwanegu rhywbeth arbennig at amrywiaeth ein gwlad.
- Byddai'r byd yn lle diflas pe byddem ni i gyd yr un peth!
- Mae darganfod am wahanol ddiwyllianau a darganfod y gwahanol ffordd y mae pobl yn byw ac yn meddwl yn hynod ddiddorol, ac mae'n helpu pawb i ddod ymlaen a deall ei gilydd yn well.

Hawliau Cyfartal, Parch Cyfartal

Equality and Human Rights Commission

Canllaw i Gynllunio Gwersi

Nodiadau Canllaw Cynllunio Gwersi Gweithdai Amrywiaeth a Hunaniaeth

Cyflwyniad

- Cyflwyniad i'r dosbarth.
- Holwch beth ydych chi'n meddwl y mae cydlyniant cymunedol yn ei olygu?
- Hwylusydd i roi esboniad syml o beth yw cydlyniant cymunedol.
- Amlinellwch yr hyn y bydd y wers yn ei archwilio.

Pynciau a drafodir: Hunaniaeth, tebygrwydd a gwahaniaethau, gan ddathlu ein hamrywiaeth, rhagfarn a stereoteipiau.

Rhan 1

Dod i adnabod y dosbarth.... Pethau tebygrwydd a gwahanol, a'r hyn sydd gan ddisgyblion yn gyffredin.

Pa un sydd orau gennych.....

Pizza neu KFC, Siocled neu Hufen iâ, Celf neu Fathemateg, Siôn Corn neu'r Gwningen Basg, gwyliau haf neu wyliau gaeaf.

(Gwahanwch bob grŵp bob pen i'r ystafell ddosbarth)

- Rhowch y disgyblion mewn parau a gofyn iddynt ddarganfod o leiaf 3 pheth sydd ganddynt yn

gyffredin (5-10 munud). Nawr gwnewch yr un gweithgaredd ond gyda pethau sy'n wahanol.

- Archwiliwch yr hyn sy'n debyg ac yn wahanol, yn weladwy ac anweladwy

Phan 2 - Hunaniaeth a Diwylliant

- Mae ein hamgylchedd a'n rhyngweithiadau cymdeithasol yn siapio pwy ydym ni.
- Senario - Mae'r disgybl yn mynd ar wyliau i Sbaen ac yn cwrdd â bachgen neu ferch o Sbaen sydd yr un oed ac maen nhw eisiau gwybod o ble rydych chi'n dod. Sut gallant rannu'r hyn sy'n unigryw am y wlad lle cawsant eu geni?
- 3 peth unigryw neu dda am Gymru?
- Beth ydych chi'n meddwl sydd yn dylanwadu ar bwy ydym ni?
- A fyddai gennyf yr acen hon pe bawn wastad wedi byw yn Jamaica? Mae fy acen yn rhan fach o fy hunaniaeth.

Canllaw i Gefeillio Ysgolion

- Dywedwch bethau eraill wrthyf am ddiwylliant Cymru?
- Dywedwch ychydig mwy wrthyf am y cymunedau lleol rydych chi'n perthyn iddynt?

Rhan 3 - Pŵer bwynt Amrywiaeth

E-bostiwrch: michael.morgan@torfaen.gov.uk am gopi meddal â nodiadau

Gweler y pwyntiau trafod ynghlwm ar gyfer pob sleid.

Gall y testun isod gynorthwyo i gyfleu negeseuon am amrywiaeth fel dewis arall yn lle nodiadau'r sleidiau.

Daw amrywiaeth ar sawl ffurf: rhyw, hil, crefydd, cyfeiriadedd rhywiol, oedran, diwylliant, cefndir economaidd-gymdeithasol, ac ati. Mae'r rhain i gyd yn cyfrannu at brofiad unigryw unigolyn o'r byd. Weithiau mae angen i ni gymryd cam yn ôl ac archwilio presenoldeb amrywiaeth yn ein bywyd ein hunain.

Pa mor amrywiol yw eich ysgol? Cymdogaeth? Man gweithio?

Grŵp o ffrindiau? A yw amrywiaeth yn rhywbeth y dylem ymdrechu i'w gyflawni ym mhob agwedd ar ein bywydau?

Os ydych chi'n cael profiad o amrywiaeth yn eich bywyd bob dydd, byddwch chi'n dod i gysylltiad rheolaidd â phobl, diwylliannau, traddodiadau ac arferion sy'n wahanol i'ch un chi. Byddwch yn dysgu'r sgiliau i gyfathrebu a rhyngweithio â chymunedau a chysyniadau yr ydych chi'n anghyfarwydd â nhw ac yn cael persbectif mwy bydol.

Nid yn unig y byddwch yn gwella eich datblygiad cymdeithasol,

ond byddwch hefyd yn cynyddu eich dealltwriaeth o'r byd. Bydd hyn yn eich paratoi i fod yn rhan o gymdeithas fyd-eang, p'un a ydych chi'n teithio i wlad newydd, yn gweithio gyda chydweithwyr amrywiol, neu'n darllen am ddigwyddiadau yn y newyddion sydd wedi cael effaith fawr ar boblogaeth wahanol i'ch un chi.

Gall clywed am brofiad rhywun arall daflu goleuni ar fywyd gwahanol i'ch un chi a rhoi persbectif newydd i chi. Pan gymharwch eich brwydrau, blaenoriaethau a'ch gwerthoedd, gallwch chi wir ddechrau deall sefyllfa unigolyn a deall ei weithredoedd a'i ymddygiadau. Efallai y bydd siarad â rhywun newydd yn newid eich meddylfryd a'ch blaenoriaethau, neu o leiaf yn gwneud ichi werthfawrogi cymhellion a chaledi rhywun arall. Hyrwyddo amrywiaeth yw'r cam cyntaf nid yn unig i fyw gyda gwahaniaeth ond tuag at ei dderbyn o ddifri. Trwy gyswllt cynyddol ac amlygiad i bobl newydd, efallai y bydd unigolion yn gweld y gallai fod ganddyn nhw fwy yn gyffredin nag yr oedden nhw'n ei feddwl.

Neges Gwrth-Gasineb #CARIADNIDCASINEB

Mae amrywiaeth yn lliwgar! Beth petai pawb o'ch amgylch yn union fel chi, ym mhob ffordd? Ble mae'r hwyl yn hynny? Mae angen syniadau, safbwyntiau ac arferion newydd arnom i'n hysgogi a'n hysbrydoli, i ddangos i ni'r ffordd y mae eraill yn bwyta, dathlu a charu!

Gyda'n gilydd, mae ein gwahaniaethau'n gwneud cymuned fyd-eang gref a hardd. Hyd yn oed yn wyneb

Canllaw i Gefeillio Ysgolion

anoddefgarwch, gwahaniaethu a thrais, rhaid inni beidio ag anghofio lledaenu'r gair am bwysigrwydd amrywiaeth ac ymateb i'r trais hwnnw gyda chariad, a dathlu ein gwahaniaethau.

Llyfr Stori Something Else

E-bostiwch: michael.morgan@torfaen.gov.uk am

gopiâu meddal â nodiadau

Themâu Cynradd: Derbyn, Perthyn

Themâu Uwchradd: Cyfeillgarwch

Canlyniadau'r Wers: PBydd disgyblion yn cydymdeimlo â'r hyn y mae'r cymeriad yn ei wynebu. Mae hon yn stori bwerus sy'n dysgu moesau da am dderbyn.

Pam nad yw ef yn debyg iddyn nhw?

A allech ddweud ei fod yn gwneud yr ymdrech i ffitio i mewn?

Ydyn ni'n copïo ymddygiad pobl pan rydyn ni eisïau ffitio i mewn?

Pam nad ydyn nhw'n ei gynnwys?

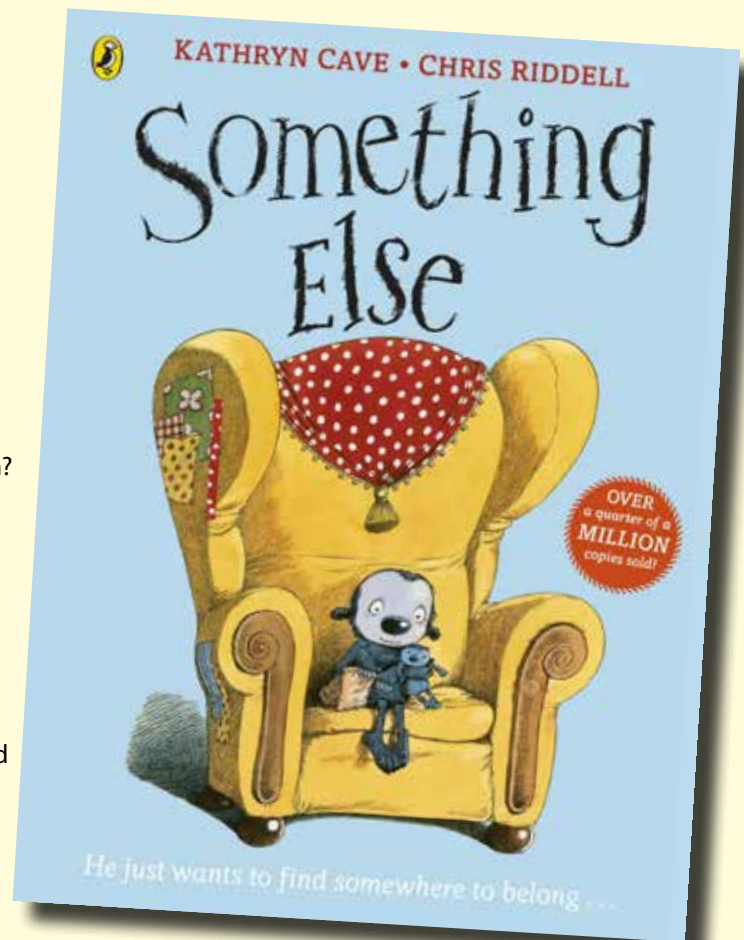
Pam mae e'n dweud wrth y creadur am adael?

Pam mae e'n newid ei feddwl?

Pe bai eich mam a'ch tad yn symud i ddinas wahanol a bod yn rhaid i chi symud i ysgol wahanol, sut fydddech chi'n teimlo?

Sut allwn ni wneud i bobl deimlo bod croeso iddyn nhw?

Beth maen nhw'n ei wneud ar y diwedd gyda'r bachgen?

Canllaw i Gefeillio Ysgolion

Rhagfarn

Thema Cynradd: Rhagfarn (rhagfarnu)

Canlyniadau'r Wers: Gêm ddifyr sy'n archwilio rhagdybiaeth a sut y gall barn a thybiaethau fod yn anghywir.

'Peidiwch byth â barnu ar yr olwg gyntaf'

Beth mae hyn yn ei olygu??

Rhagfarnu

Gêm Barnu Mr Morgan:

Ble ydw i'n byw?

Oes gen i

gariad/gŵr/gwraig?

Beth yw fy hoff chwaraeon?

Faint o blant sydd gen i?

Beth yw fy hoff fwyd?

Faint o frodyr a chwiorydd sydd gen i?

Yn aml, gallwn dybio a rhoi pobl mewn blychau penodol yn ôl pwy yr ydym yn credu ydyn nhw. Mae'r ymarfer hwn yn pwysleisio pwysigrwydd dod i adnabod pobl a sut y gallwn yn aml eu stereoteipio.

Creating an identity Circle

Thema Cynradd: Hunaniaeth

Thema Uwchradd: Perthyn, Cymuned, Teulu

Canlyniadau'r Wers: Bydd disgyblion yn archwilio

eu hunaniaeth a sut, fel pobl ifanc, mae eu cylchoedd cymdeithasol a'u hamgylchedd yn dylanwadu arnynt. Byddant yn dysgu pwysigrwydd cymuned ac yn syllu'n fewnol arnynt hwy eu hunain.

CWESTIWN ALLWEDDOL: Pwy ydw i? Pwy ydyn ni? Beth sy'n ein gwneud yn unigryw? Beth sy'n bwysig i ni?

Cefndir

Mae'r gweithgaredd hwn yn caniatáu i ddysgwyr archwilio agweddau ar eu hunaniaeth eu hunain.

Gweithgaredd

Cyn cwblhau'r gweithgaredd hwn, dylai'r athro dynnu llun ei gylch hunaniaeth ei hun fel model ar gyfer y dosbarth (dilynwch gyfarwyddiadau 2-3), a hefyd i ddangos bod rhannu gwybodaeth am hunaniaeth yn beth cadarnhaol y mae oedolion hefyd yn barod i'w wneud.

Mae yna lawer o elfennau hunaniaeth y gallech chi eu cynnwys e.e. gobeithion a breuddwydion, man geni, lle rydych chi'n byw, teulu, credoau, ofnau, anifeiliaid anwes, grŵp ffydd, personoliaeth, cerddoriaeth/llyfrau/teledu rydych chi'n ei hoffi, ieithoedd rydych chi'n eu siarad, chwaraeon rydych chi'n eu hoffi, hoff fwyd, hoff liw ac ati.

1. Cyflwynwch y syniad o gylch adnabod, y nod, ac esboniwch i'r grŵp beth rydych chi wedi'i gynnwys

Canllaw i Gefeillio Ysgolion

yn eich cylch hunaniaeth, a pham.

2. Dylai dysgwyr dynnu llun cylch mawr yng nghanol darn o bapur, a nifer o gylchoedd allanol. Gweler y templed isod.
3. Nesaf mae angen iddynt dynnu llun ohonyn nhw eu hunain yng nghanol y cylch ac ysgrifennu am y gwahanol agweddau ar eu hunaniaeth ym mhob un o'r cylchoedd allanol, fel y llun sydd wedi'i gynnwys, gan osod pethau sy'n arbennig o bwysig yn agosach at y canol a phethau sydd llai pwysig ymhellach i ffwrdd. Bydd model yr athro yn helpu yma.
4. Rhowch y dysgwyr mewn grwpiau bach i rannu eu gwybodaeth a thrafod: Pa bethau sy'n ffurfio rhannau mwyaf eich hunaniaeth?
5. Gofynnwch iddynt ddod o hyd i rywbeth sydd ganddyn nhw yn gyffredin ag eraill yn y grŵp a rhywbeth sy'n eu gwneud yn unigryw/unigol. Gallwch ddefnyddio'r diffiniad isod o unigryw i gynorthwyo'r dysgwyr.

Gallech ymestyn y gweithgaredd hwn gan ddefnyddio cardiau adnabod a'u gosod mewn diemwnt yn ôl pwysigrwydd.

Uzair o Ysgol Gynradd George Street - Pont-y-pŵl

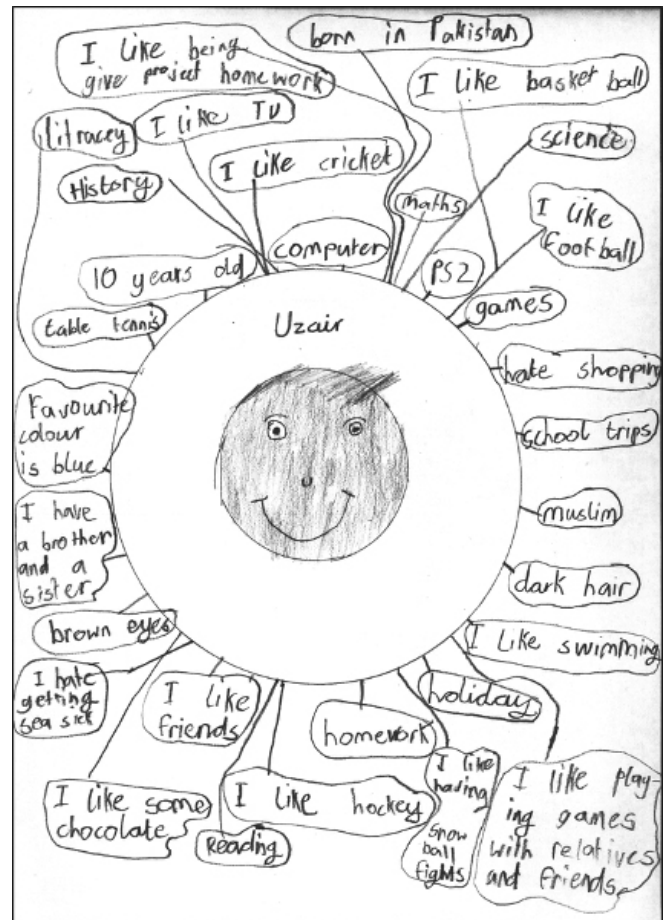
Thema Cynradd: Hunaniaeth

Thema Uwchradd: Cymuned, Hawliau, Cyfrifoldeb,

Rhagfarn, Stereoteipiau

Canlyniadau'r Wers: Bydd y disgyblion yn dysgu pa gymunedau y maent yn perthyn iddynt ac yn deall eu hawliau a'u cyfrifoldebau ym mhob grŵp cymunedol y maent yn rhan ohono.

All that we share - www.youtube.com/watch?v=jD8tjhVO1Tc

Canllaw i Gefeillio Ysgolion

Cam 1

Rhowch eich disgyblion/pobl ifanc i mewn i grwpiau o 4 neu 5.

Cam 2

Ysgrifennwch "cymuned" ar y bwrdd. Trafodwch neu eglurwch fod cymuned yn grŵp o bobl sy'n byw yn yr un lle neu sydd â nodweddion, agweddau, credoau neu ddiddordebau penodol yn gyffredin.

Cam 3

Rhowch neu ysgogwch hwy i feddwl am rhai cymunedau fel teulu, ysgol, prifysgol, grŵp o ffrindiau, crefydd, clwb chwaraeon a chenedl.

Cam 4

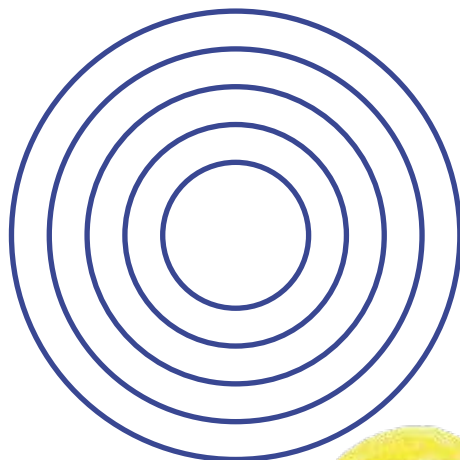
Esboniwch fod gan bob un ohonom rôl neu rolau fel aelodau o gymuned. Er enghraifft, yn y teulu mae gennym rôl neu rolau diffiniedig fel merched, meibion, chwiorydd, brodyr, mamau neu dadau; yn y brifysgol mae gan fyfyrwyr rôl ddiffiniedig tra bod gan athrawon rôl arall.

Cam 5

Esboniwch fod nifer o ddyletswyddau, cyfrifoldebau a hawliau yn 'cefnogi' pob un o'r rolau.

Cam 6

Tynnwch lun cylch bach ar y bwrdd ac ysgrifennwch "teulu" ynddo. Esboniwch mai hon yw'r gymuned leiaf a'r cyntaf i ni berthyn iddi. Tynnwch lun ail gylch o amgylch y cyntaf, ac yna tynnwch lun tri arall nes bod gennych chi bum cylch, un y tu mewn i'r llall fel y llun isod.

Canllaw i Gefeillio Ysgolion

Cam 7

Gofynnwch i'ch myfyrwyr gopïo'r cylchoedd. Yn unigol, dylent ysgrifennu enw cymuned y maent yn perthyn iddi, er enghraifft, ysgol, dinas, prifysgol, grŵp o ffrindiau, tîm pêl-droed, ym mhob un o'r 4 cylch arall.

Dylent feddwl beth yw eu rôl ym mhob cymuned, a pha ddyletswyddau, cyfrifoldebau a hawliau sydd ganddynt.

Cam 8

Yn eu grwpiau, dylent drafod pa gymunedau a nodwyd ganddynt, beth yw eu rolau ynddynt, a pha ddyletswyddau, cyfrifoldebau a hawliau sydd ganddynt. Anogwch nhw i geisio darganfod yr hyn sydd ganddyn nhw yn gyffredin yn eu gwahanol gymunedau.

Cam 9

Mae'r grwpiau'n cymryd eu tro i rannu'r hyn sydd ganddyn nhw yn gyffredin â gweddill y dosbarth.

Cam 10

Dywedwch wrth eich myfyrwyr eu bod nhw nawr yn mynd i wylïo fideo fer ar gyfer sianel deledu yn Denmarc. Wrth iddynt wylïo dylent fyfyrïo ar neges y fideo.

Herio Stereoteipiau

Themâu Cynradd: Stereoteipiau, Rhagfarn

Canlyniadau Dysgu: Bydd disgyblion yn gallu adnabod eu hagweddau ystrydebol a rhagfarnol eu hunain ac eraill. Bydd disgyblion yn gallu deall bod gan rai pobl agweddau negyddol a byddant yn dysgu diffiniadau syml o ragfarn a stereoteipiau.

Beth yw rhagfarn?

Mae rhagfarn yn farn a ffurfiwyd ymlaen llaw. Barnu rhywun, person fel, arfer, cyn dod i'w adnabod.

Beth yw stereoteip?

Canllaw i Gefeillio Ysgolion

Mae stereoteip yn ddelwedd neu'n syniad syml iawn o fath penodol o berson neu beth.

Enghraifft:

Mae pob merch yn hoffi doliau

Bechgyn yn unig sy'n chwarae pêl-droed

Cwestiynau i'w holi i'r dosbarth ac yna eu trafod

Beth ydych chi'n meddwl amdano pan ddywedaf 'Dyn'

Beth ydych chi'n meddwl amdano pan ddywedaf 'Menyw'

Ydych chi'n meddwl y dylai dynion a menywod gael swyddi penodol?

Mae pobl ifanc yn eu harddegau sy'n gwisgo hwdis yn gwneud rhyw ddrygioni (ymddygiad gwrthgymdeithasol)?

Mae hen bobl yn anghofus?

Mae pob gwyddonydd yn ddyn ??

Hoff fwyd pawb o dras Indiaidd yw cyri?

Beth sy'n dod i'r meddwl pan fyddaf yn darllen allan

teitlau'r swyddi hyn, disgrifwch yr hyn rydych chi wedi'i ddychmygu ?

Canllaw i Gefeillio Ysgolion

Ydy'r lluniau hyn yn eich synnu?

Athro

Ffermwr

Glanhawr

Milwr

Person trin gwallt

Meddyg

Nyrs

Ysgrifenyddes

AS (Aelod Seneddol)

Peiriannydd

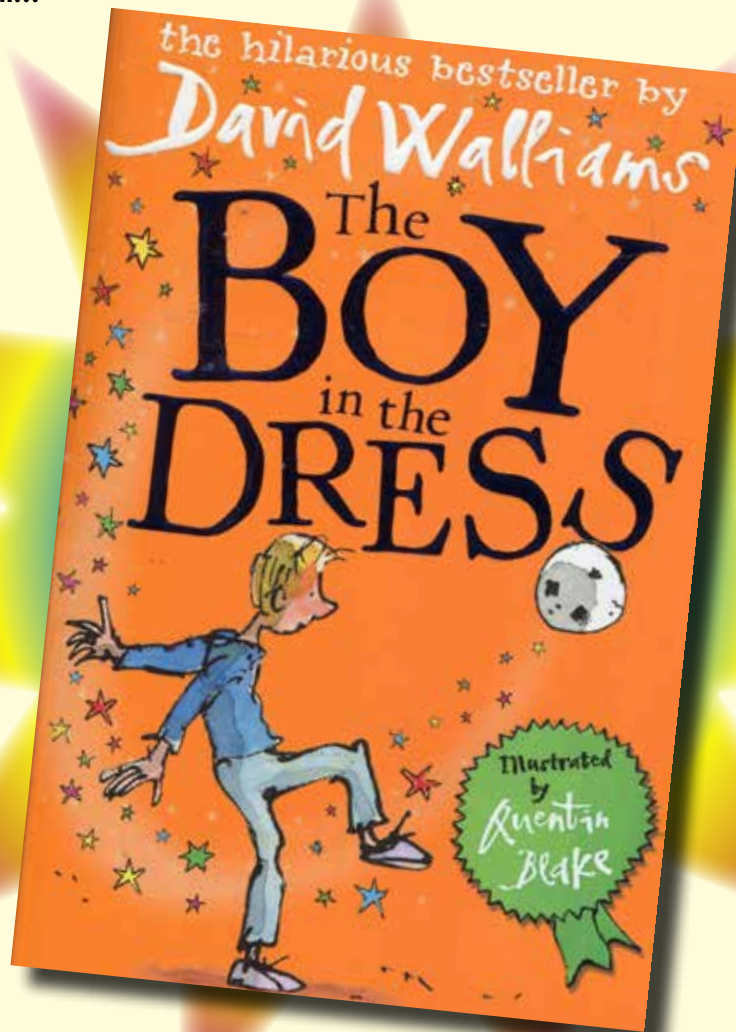
Dawnsiwr Balet

Mae stereoteipiau yn annheg oherwydd rydyn ni i gyd yn unigol, a dylen ni gael ein trin fel unigolion. Ni ddylem gyffredinoli a chymryd pethau'n ganiataol ar sail ymddangosiadau.

Canllaw i Gefeillio Ysgolion

Mae Mr Morgan yn argymhell...

(Cysylltwch â'ch swyddog cydlyniant cymunedol am gopi rhad ac am ddim)

Strwythur Gefeillio Ysgolion

Mae cynllunio a pharatoi ar gyfer gefeillio ysgolion yn hanfodol i sicrhau llwyddiant y rhaglen. Cynghorir yn gryf bod athrawon ysgol yn cwrdd cyn i'r prosiect ddechrau i nodi a dyrannu rolau a chyfrifoldebau. Defnyddiwch y rhestr wirio sydd ar gael ar waelod y ddogfen hon i helpu yn ystod y broses gynllunio.

Ymweliad â Fferm Greenmeadow - Torfaen

- 9:00-9:45 Plant yn cyrraedd i gofrestru a chasglu pecyn cinio. Athrawon i fynd â ffeil sy'n cynnwys ffurflenni meddygol a rhifau cyswllt mewn argyfwng. Swyddog diogelu/athro ac athro sydd â chymhwyster cymorth cyntaf yn bresennol yn ystod y dydd. Plant yn mynd ar y bus ac yn cael eu cyfrif ddwywaith.
- 9:45-10:15 Siwrnai ar fws i leoliad niwtral.
- 10:30-10:45 Athrawon a staff yn rhoi cyflwyniad i'r diwrnod a briff lechyd a Diogelwch byr.
- 10:45-11:45 Cwblheir gweithgareddau gefeillio o'r rhestr o weithgareddau gefeillio. Dylai'r gweithgareddau a ddewisir fod mor ddifyr ac mor rhyngweithiol â phosibl oherwydd gall y plant fod yn teimlo'n bryderus.

11:45-12:30 rhannu'r disgyblion yn ddau grŵp cymysg.

Grŵp 1: Reid ar dractor

Grŵp 2: bwydo'r da byw

12:30-1:00 Cinio yn y Ffreutur: Gosod y disgyblion ar fyrddau cymysg.

1:00-1:45 Grŵp 1 – Taith o amgylch y fferm

Grŵp 2 – Gweithgareddau gefeillio o'r rhestr

1:45-2:15 Grŵp 1 – Gweithgareddau Gefeillio o'r rhestr

Grŵp 2 – Taith o amgylch y fferm

2:15-2:35 Crynodeb grŵp cyfan o'r diwrnod, rhai gemau byr a manylion y cyfarfod nesaf.

2:45- 3:15 Siwrnai ar y bus yn ôl i'r ysgol.

Mae'r uchod yn enghraifft a ddefnyddir fel gweithgaredd taith ddydd mewn lleoliad niwtral. Mae'n bwysig bod sesiynau archwilio yn cael eu cyflwyno'n aml trwy gydol y dydd gan y bydd hyn yn annog rhyngweithio ystyrlon rhwng disgyblion yn unol â nodau ac amcanion y prosiect.

Rydym yn cynghori'n gryf i ysgolion gyflwyno rhai o'r gweithdai a ddangosir yn y ddogfen hon wrth baratoi cyn y cyfnewid cyntaf. Mae swyddogion cydlyniant cymunedol ar gael i gyflwyno'r gweithdai hyn mewn ysgolion ar gais.

Canllaw i Gefeillio Ysgolion

Gwerthuso'r Effaith

Mae'n bwysig gwerthuso a mesur effaith eich prosiect i nodi a fu newid agwedd ymysg y disgyblion ac i fesur yn erbyn y nodau a'r amcanion penodol a nodwyd ar ddechrau'r prosiect. Defnyddir y wybodaeth a gesglir trwy gydol y prosiect i fesur ei ansawdd a'i werth.

Dyma rai enghreifftiau defnyddiol o gasglu gwybodaeth y gallwch eu defnyddio wrth werthuso'ch prosiect.

- Ffotograffau
- Cofnodi sylwadau
- Arolwg cyn ac ar ôl neu gwestiynau sylfaenol
- Astudiaethau achos
- Hunanasesiad ar ffurf holiadur
- Sgôr hunan-hyder

Siart emoji

Gellir defnyddio'r siart emoji fel offeryn i ddarganfod sut mae'r disgyblion yn teimlo cyn ac ar ôl y prosiect. Gellir eu defnyddio fel arolwg gyda chwestiynau i ddarganfod agweddau a theimladau disgyblion tuag at gwrdd â disgyblion sy'n wahanol iddyn nhw eu hunain.

Dyma rai cwestiynau enghreifftiol y gallech eu defnyddio.

1. Sut ydych chi'n teimlo ynglŷn â chwrdd â dosbarth o ddisgyblion sy'n dod o ardal wahanol?
2. Beth oedd eich teimladau 10 munud cyn cwrdd â'r disgyblion eraill?
3. Dewiswch yr emoji sy'n disgrifio sut oeddech chi'n teimlo yn ystod gweithgaredd X.
4. Sut fydddech chi'n teimlo am gymryd rhan mewn prosiect gefeillio gydag ysgol arall y flwyddyn nesaf?
5. Sut ydych chi'n teimlo am gwrdd â disgyblion a allai fod â chefnidir gwahanol i'ch un chi?

Sut ydych chi'n teimlo?

Hapus 	Cyffrous 	Gwirion
Hyderus 	Digyffro 	Wedi diflasu
Dryslyd 	Gofidus 	Llethol
Trist 	Rhwystredig 	Dig

Canllaw i Gefeillio Ysgolion

Dyma enghraifft arall o offeryn y gellir ei ddefnyddio ar gyfer y broses werthuso.

Beth yn eich barn chi fydd y prosiect gefeillio fel i chi, pan fyddwch chi'n cwrdd â phobl newydd? - dyma rai syniadau, neu gallwch ychwanegu eich rhai eich hun.

Defnyddiwch bensil i:

- Liwio unrhyw beth rydych chi'n meddwl bydd siŵr o fod yn wir i chi
- Rhwch farc cwestiwn (?) wrth ymyl unrhyw un a allai fod yn wir yn eich barn chi
- Rhwch groes drwy unrhyw rai rydych chi'n meddwl na fydd yn wir i chi

Rwy'n credu y bydd y lleill rydyn ni'n cwrdd â nhw yn fy neall i	Rwy'n credu na fydd y lleill rydyn ni'n cwrdd â nhw yn fy neall i	Bydd angen i mi gwrdd â nhw sawl gwaith cyn i mi ymlacio	Rwy'n credu y byddaf yn ymlacio ar ôl cwrdd â'r lleill unwaith	Gobeithiaf y gwelaf y gallaf ymddiried yn rhywun sy'n wahanol i mi
Fe welwn nad ydym yn dod ymlaen gyda'n gilydd	Gobeithiaf y byddaf yn gwneud ffrind newydd a byddaf am gadw'r ffrind hwnnw	Rwy'n credu ei fod yn wastraff amser	Byddaf yn edrych ymlaen at gadw mewn cysylltiad â'r bobl rydyn ni'n cwrdd â nhw	Gobeithiaf y byddaf yn aros yn ffrindiau gyda'r bobl rydyn ni'n cwrdd â nhw
Byddaf yn gweithio'n dda mewn tîm gyda'r lleill rydyn ni'n cwrdd â nhw	Ni fyddaf am weithio mewn tîm gyda'r lleill yr rydyn ni'n cwrdd â nhw	Byddaf yn teimlo'n nerfus am weithio mewn tîm gyda'r bobl newydd	Dydw i ddim yn hoffi gweithio fel tîm	Rwy'n mwynhau gwaith tîm yn fawr iawn
Rwy'n credu y byddaf yn dysgu pethau diddorol am bobl eraill	Ni fyddaf yn dysgu llawer nad ydw i'n ei wybod yn barod	Byddaf yn deall mwy amdanaf fy hun ar ôl cwrdd â'r lleill	Bydd gen i ddiddordeb i ddarganfod pa debygrwydd sydd gennym ni	Nid oes gennyf lawer o ddiddordeb mewn dod i wybod mwy am bobl eraill

Canllaw i Gefeillio Ysgolion

Rhestr o Weithgareddau

Rhaid ystyried y nodau a'r amcanion wrth gynllunio gweithgareddau gyda'r canlyniad a ddymunir mewn golwg, ond yn bwysicach fyth, rhaid i weithgareddau fod yn ddifyr ac yn rhyngweithiol er mwyn sicrhau cymaint o gyfranogiad â phosibl gan bobl ifanc. Mae ymchwil yn awgrymu mai dysgu trwy chwarae yw un o'r ffyrdd gorau o feithrin perthnasoedd ag eraill. Mae'r adran hon yn rhoi syniadau i ysgolion a grwpiau eraill am weithgareddau a fyddai'n addas ac yn bleserus i bobl ifanc. Mae llawer o'r gweithgareddau a restrir yn lleoli i Ysgolion Gorllewin Gwent.

Teithiau Dydd

Stiwdios BBC Cymru Caerdydd - Gweithgaredd diwrnod llawn, gwych sy'n rhoi taith y tu ôl i'r llenni o gwmpas y stiwdios. Bydd y bobl ifanc yn cael cyfle i roi cynnig ar gyflwyno'r tywydd a'r newyddion. Addas i blant 6-11 oed.

Fferm gymunedol Greenmeadow - Lleoliad delfrydol ar gyfer gefeillio ysgolion - Taith o amgylch y fferm, reid ar dractor, bwydo anifeiliaid, cinio ar gael - cysylltwch â'r swyddog cydlyniant cymunedol i gael gostyngiadau.

Storey Arms Aberhonddu – Gweithgareddau adeiladu tîm, gweithgareddau awyr agored, diwrnodau unigol neu breswyl. Addas i bob oedran.

Tree Tops (Go Ape) – ADiwrnod llawn o weithgareddau wedi'u lleoli ym Margam.

Ystafelloedd Antur/ Ystafelloedd Dianc – Coed-duon, Casnewydd, Caerdydd – (hanner diwrnod)

Beyond the Boundaries – Criced Morgannwg – Taith o amgylch Stadiwm Criced Morgannwg gyda chrieded, gemau a darperir cinio

Sefydliad Dinas Caerdydd – Cyfle i gwrdd â'r chwaraewyr, taith dywysedig o amgylch y cyfleusterau.

Gweithgareddau Tîm yr Adran Datblygu Chwaraeon – Cysylltwch â thîm datblygu chwaraeon eich awdurdod lleol

Pwll Mawr – Wedi'i lleoli ym Mlaenafon. Addas i bob oed. (hanner diwrnod)

Canllaw i Gefeillio Ysgolion

Y Senedd – Cyfle i drefnu taith dywysedig o amgylch Y Senedd, mynychu cyfarfodydd llawn neu gyfarfodydd pwyllgor, neu ddarganfod hanes yr adeilad ym Mae Caerdydd.

I gael mwy o wybodaeth am weithgareddau dydd, cysylltwch â'ch swyddog cydlyniant cymunedol i gael cysylltiadau uniongyrchol a gostyngiadau.

Lleoliadau eraill sy'n addas

Dreigiau Gwent

Llancaeath Fawr, Caerffili

Y Ganolfan Ddringo, Nelson

Parc Bryn bach, Tredegar

Gwaith Haearn Blaenafon

Castell Caerffili

Cronfa Ddŵr Llandegfedd, Torfaen

Parc Cwm Darren, Caerffili

Mountain Ranch, Caerffili

Coedwig Cwm carn, Caerffili

Parc yr Wyl Glyn Ebwy – gerddi, gwarchodfa adar a gweithgareddau.

Gweithgareddau ystafell ddosbarth neu i grwpiau bach

Cae peryglon

Trefnwch ryw fath o gwrs rhwystrau a rhannwch ddisgyblion yn dimau. Gall disgyblion gymryd eu tro yn llywio'r "cae peryglon" wrth wisgo mwgwd, i'w tywys gan eu cyd-chwaraewyr yn unig. Gallwch hefyd ei gwneud yn ofynnol i ddisgyblion ddefnyddio geiriau neu gliwiau penodol yn unig i'w gwneud yn heriol neu'n benodol o ran cynnwys. Efallai bydd hyn yn heriol gyda grŵp mor fawr, nid ydym am i ddisgyblion aros o gwmpas rhag iddynt ddiflasu.

Pwy ydw i?

Mae pob plentyn yn paru gyda phlentyn o'r ysgol arall.

Mae pob plentyn yn gofyn i'w gyfaill

- Beth yw'r pethau y gallwch chi eu gwneud...
- Pa bethau sydd rhaid i chi eu gwneud...
- Pethau yr ydych yn hoffi eu gwneud
- Pethau yr hoffech chi y gallech chi eu gwneud.....
- Beth yw eich crefydd...

Stori Lluniau

Trefnwch y plant mewn cylch a rhowch lun o amrywiaeth o wrthrychau, anifeiliaid neu beth bynnag i bob un. Rhaid

Canllaw i Gefeillio Ysgolion

iddyn nhw ddechrau stori a pharhau â'r stori gan gynnwys yr hyn sydd ar y papur.

Mae'r stori'n datblygu gan ddefnyddio dychymyg y plant a gall fod yn eithaf doniol.

Yn ddelfrydol, ffurfiwch 2 gylch o 30 o blant cymysg.

Adeiladu Llun

Mae'r gêm adeiladu hon yn hyblyg. Trefnwch y plant yn dimau a rhowch yr un faint o ddeunydd penodol iddyn nhw, fel glanhawyr pibellau, blociau, neu hyd yn oed sbageti sych a malws melys.

Yna, gofynnwch iddynt adeiladu rhywbeth. Pa dîm all adeiladu'r strwythur talaf? Meddyliwch am ddeunyddiau eraill i'w defnyddio yn ychwanegol at yr uchod.

Tynnwch lun (gêm ddisgrifio)

Gan weithio mewn paruau mae un person yn disgrifio'r llun sydd o'u blaenau. Rhaid eistedd cefn wrth gefn.

Diagram Venn

Plant i dynnu llun dau gylch sy'n gorgyffwrdd. Mae gan bob disgybl gylch ac mae'n ysgrifennu'r pethau sy'n wahanol i'w bartner, rhoddir unrhyw beth sy'n debyg yn yr ardal sy'n gorgyffwrdd. Gofynnir i blant gofio eu cyfaill!

Gêm goleuadau traffig

Gweithgaredd syml i gynhesu, lle mae'r athro'n gweiddi gorchmynion:

Coch - Stopiwch

Melyn - Rhedwch yn y fan a'r lle

Gwyrdd - Rhedwch o amgylch yr ardal

Cylchfan - trowch o gwmpas unwaith

Traffordd - gwibiwch (gadewch tan ychydig yn ddiweddarach yn yr ymarfer cynhesu)

Twmpath - neidio a pharhau ymlaen.

Gweithgaredd 'Fi Hefyd'

I ddechrau, mae'r gweithgaredd hwn yn cynnwys myfyrwyr yn eistedd wrth eu desgiau yn dweud ffaith amdanynt eu hunain fel 'Rwy'n mwynhau chwarae pêl-droed! Os yw'r datganiad hwn yn wir am fyfyrwyr eraill, dylent sefyll i fyny a dweud 'fi hefyd!' - ffordd wych iddynt ddod i adnabod mwy am eu cyfoedion.

Gêm Bwrdd 'Guess Who'

Mae'r fersiwn diweddaraf o'r gêm fwrdd 'Guess who' yn ffordd wych o arsylwi a gwrandao ar ddisgyblion yn disgrifio nodweddion corfforol pobl. Gall athrawon/staff gywiro'r defnydd o iaith amhriodol mewn modd diplomyddol.

Canllaw i Gefeillio Ysgolion

Grwpiau a llinellau

Mae'r gweithgaredd hwn yn hawdd, yn gyflym, yn cadw myfyrwyr i symud a siarad, ac yn eu helpu i ddarganfod yr hyn sydd ganddynt yn gyffredin. Y syniad yw i fyfyrwyr wrando ar ysgogiadau eu hathrawon a threfnu eu hunain mewn llinell (er enghraifft, yn nhrefn yr wyddor o'r cyfenw olaf) neu mewn grwpiau yn ôl rhywbeth sydd ganddyn nhw yn gyffredin (mis geni).

Rhowch gynnig ar yr awgrymiadau hyn:

- Gwnewch linell yn nhrefn amser eich pen-blwyddi
- Gwnewch linell yn nhrefn faint o frodyr a chwiorydd sydd gennych chi
- Dewch o hyd i'r rhai sydd ag alergedd i'r un pethau â chi
- Ymgasglwch gyda'r rhai sydd â'r un lliw dillad â chi
- Gwnewch linell yn nhrefn o enwau eich tadau yn nhrefn yr wyddor
- Ymgasglwch mewn pedwar grŵp: y rhai a deithiodd mewn car i'r dosbarth, y rhai a deithiodd ar fws, a'r rhai a deithiodd ar feic

Rhestr wirio

Tasg	Ticiwch (✓)
Dod o hyd i ysgol gefeillio	
Cynllunio dyddiad cychwyn a hyd y prosiect	
Cwrdd â staff o'r ysgolion gefeillio i gynllunio a rhannu cyfrifoldebau	
Cadarnhau lleoliad	
Nodi swyddog diogelu	
Nodi swyddog cymorth cyntaf	
Pecyn cymorth cyntaf llawn yn cynnwys pen epi	
Trefnu ciniawau neu becynnau bwyd	
Ffurflenni alergedd	
Llenwi ffurflenni caniatâd ar gyfer pob person ifanc	
Trefnu cludiant am y dydd	
Cofrestr pobl ifanc yn cynnwys manylion cyswllt mewn argyfwng	
Amserlen y dydd (gweler yr enghraifft isod)	
Nodi amcanion y dydd	
Cwblhau asesiad risg	
Offer ar gyfer gweithgareddau os yn berthnasol	
Cyfri Niferoedd	

Cysylltwch â swyddog cydlyniant cymunedol eich awdurdod lleol os hoffech gael unrhyw gymorth neu arweiniad pellach.

michael.morgan@torfaen.gov.uk

sonya.foley@torfaen.gov.uk

Nodiadau

Canllaw i Gefeillio Ysgolion

Nodiadau

Design by Communications Design ©2020 Torfaen County Borough Council